Algemene beschouwingen 2025

Algemene beschouwingen begroting 2025

Algemeen

De 3e algemene beschouwingen in deze raadsperiode, we zijn alweer een flink stuk onderweg. Tijd om te kijken hoe het gaat.

Om te beginnen: wij zijn blij hoe we in Raalte als gemeenteraad, college, en ambtelijke organisatie met elkaar werken.
De landelijke politiek zoals die momenteel vorm heeft, laat zien wat we vooral niet willen: polarisatie, het leveren van desinformatie, zware persoonlijke verwijten, en het totaal ontbreken van onderling respect en fatsoen.
Dat gaat hier gelukkig anders. En natuurlijk gaat hier ook wel eens iets mis, zoals dit voorjaar, maar dat is een incident, en dan hebben na afloop allemaal het gevoel: dit was niet goed, dat moeten we zo niet willen, en dat doen we de volgende keer beter.
Iedereen zet zich in vanuit de drive om onze gemeente beter te maken. En wat dan beter is, daarover verschillen we van inzicht, maar dat is precies waarom we met elkaar in gesprek zijn.

Wij hebben een goed gevoel bij de samenwerking binnen de raad zoals dat de laatste jaren gaat, waarbij de diverse fracties niet alleen naar het eigen programma hebben gekeken, maar juist ook de samenwerking hebben gezocht.
Vanuit die samenwerking is de strategische raadsagenda vastgesteld met de 5 prioriteiten voor deze raadsperiode, waarin ook echt elke fractie zijn input heeft gehad.
Voor ons is samenwerking de basis voor een goede gemeenteraad. In ons eentje kunnen we niks, maar als we elkaars kwaliteiten kunnen aanvullen dan is er heel veel mogelijk, en levert dat voor allen het beste resultaat op.

In deze beschouwingen richten we ons op de hoofdlijnen. Nog los van het feit dat zeker de afgelopen jaren ons geleerd hebben dat het onmogelijk is om tot in detail in te schatten wat we volgend jaar precies zullen oppakken, moet het wat ons betreft bij de begroting gaan om de hoofdlijnen voor de komende periode, en niet om de details.

Wat vinden we van de begroting en de daarbij gemaakte keuzes, en hoe vinden we dat de gemeente functioneert?
Om daar iets van te kunnen zeggen zullen we eerst aangeven wat wij belangrijk vinden.

Er zijn twee thema's die bepalend zijn voor onze keuzes op alle beleidsterreinen. Het zal inmiddels wel duidelijk zijn, maar ik noem ze hier nogmaals:

- Iedereen moet kunnen meedoen in de samenleving, op een manier die we met elkaar normaal vinden. Dit heeft invloed op sociaal beleid, woningbouw, sport, cultuur, etc.
- We moeten zorgvuldig omgaan met onze natuur en het milieu, zodat iedereen nu en in de toekomst op een prettige en gezonde manier kan leven.

Sociaal beleid

Sociaal beleid draait om het mogelijk maken van maatschappelijke deelname. Iedereen is primair verantwoordelijk voor zijn eigen bestaan, maar de overheid zorgt voor een vangnet voor degenen die dat niet alleen kunnen. Solidariteit is voor de PvdA een belangrijk uitgangspunt. De overheid wacht niet tot het misgaat, maar biedt actief ondersteuning, signaleert problemen en helpt om het welzijn van inwoners te verbeteren.

Het goede nieuws is dat armoede in Raalte (in heel Nederland) iets is afgenomen. Maar we mogen niet de fout maken om het rustig aan te doen. Hoewel het aantal mensen in armoede is afgenomen, is de ernst van de armoede juist toegenomen. Hetzelfde geldt voor energiearmoede: hoewel het percentage hier lager ligt dan landelijk, blijkt de ernst van het probleem juist groter te zijn.

We zullen dus vol moeten doorgaan met de inspanningen om deze problemen aan te pakken. We hebben vaak gezegd dat we blij zijn met de eensgezindheid binnen de raad om mensen niet buiten de boot te laten vallen en met de actieve aanpak van het college, in samenwerking met vele partners.

Recent hebben we in een Rond-de-tafel-bijeenkomst gesproken over het “rapport Berenschot”, dat een aantal besparingsmogelijkheden op het gebied van het Sociaal Domein aangeeft.
De besparingsmogelijkheden die worden genoemd zijn nog heel algemeen, en niet concreet. Termen die vaak terug komen zijn: “Raalte doet het al heel goed, en moet vooral daarmee doorgaan”, “het zou kunnen dat…” en “we hebben dit niet specifiek voor Raalte onderzocht”.
In 2025 wordt een aantal van deze aanbevelingen onderzocht op de haalbaarheid.
Wij zijn het daarmee helemaal eens, want als maatregelen niet nodig zijn moeten we die ook vooral niet uitvoeren.

Maar wat we niet steunen is de taakstellende bezuiniging die op voorhand op dit beleidsterrein wordt gelegd. Dit is zeer voorbarig, en zou een uitvloeisel kunnen zijn van de onderzoeken in 2025, als daaruit blijkt wat we hopen.

Een bezuiniging die nu wordt ingeboekt is volgend jaar keiharde realiteit.
We hebben zoals bekend alle vertrouwen in deze portefeuillehouder, maar in 2026 komt er een nieuw college, en dat kan het heel anders zijn, zoals we eerder hebben meegemaakt.

Deze taakstelling zou dus op dit moment nog niet mogen worden opgenomen.

Woningbouw.

Er wordt hard gewerkt aan de ambitie om meer woningen te bouwen, om beter aan de vraag te kunnen voldoen. Dat is nodig op dit gebied, dat volgens de gehele gemeenteraad prioriteit heeft.
Wat ons betreft zou de gemeente wel veel meer moeten inzetten op betaalbare en kleinere woningen, en minder aan de markt overlaten.
Zoals blijkt uit een VN-rapport is dát met name het probleem van Nederland: een groot tekort aan betaalbare woningen, ontstaan door het ontbreken van overheidssturing, en het volledig overlaten van de bouw aan de markt.

Juist voor mensen die niet beschikken over veel geld is het noodzakelijk dat de gemeente de regie neemt.
Ook op lokaal niveau zullen we veel meer moeten sturen.

De motie van GB t.a.v. de betaalbaarheid van woningen dienen wij mede in.

Voorgesteld wordt om 1,5 mln. over te maken aan de SVN om de starterslening mogelijk te maken.
Vorig jaar hebben wij al aangegeven de starterslening zoals die in Raalte is ingevoerd is, een slechte maatregel te vinden. Het oorspronkelijke idee van de starterslening, zoals die een jaar of 15 geleden werd ingesteld, was dat starters een deel van hun hypotheek konden afsluiten tegen een rente die 2% lager lag dan de marktrente. Dat heeft een tijdje gewerkt, maar de marktrente is een tijd zo laag geweest dat een starterslening geen zin meer had, en deze is afgeschaft. Nu betekent de

starterslening dat iemand een bedrag kan lenen dat hoger ligt dan het bedrag dat volgens de banken wenselijk is.
Daarmee komt er een groot risico te liggen juist bij de starter, zeker wanneer sprake is van een stijgende rente, waardoor de lasten veel te hoog worden.
Het is veel beter te werken vanaf de andere kant: door te kiezen voor een goedkoper aanbod.

Vorig jaar is een motie aangenomen om één (deel van een) nieuwe woonwijk volledig duurzaam aan te leggen.
Ik begrijp inmiddels dat dit niet gaat gebeuren. Wij vinden dat jammer. Dat vraagt om creativiteit, en die is op landelijk niveau volop voorhanden.
De afgelopen jaren hebben de Randstad-provincies samen met inmiddels zo'n 145 gemeenten, bouwbedrijven, ontwikkelaars en met kennisinstellingen het Convenant Toekomstbestendige Woningbouw afgesloten. (ondertitel: "voor snellere, duurzamere en betaalbare woningbouw)
Doelstellingen zijn (o.a.)

- Handvatten bieden voor duurzame woningbouw;
- Beter gebruik maken van het innovatievermogen van de markt;
- Mogelijk kostenvoordeel door de schaal in de toepassing va oplossingen;
- Duidelijkheid en een gelijk speelveld creëren richting de markt;
- Versnelling van het proces en daarmee de woningbouw.

Dit convenant gaat binnenkort worden uitgebreid voor het gehele land. Wij pleiten ervoor ons hierbij aan te sluiten en de voordelen ook voor Raalte te benutten.

We hebben hiertoe een motie voorbereid

In 2021 is met algemene stemmen een motie aangenomen met creatieve oplossingen te komen die het voor starters ook echt mogelijk maken om een woning te verwerven. We hebben een antwoord gezien waarbij allerlei argumenten worden benoemd waarom dat niet zou kunnen.
Dat is jammer: andere gemeenten kunnen dat wel, en we missen nu net de creativiteit die nodig is om die uitdaging op te zetten in resultaten.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is voor de PvdA een topprioriteit. We willen een gezonde gemeente, niet alleen voor nu, maar ook voor toekomstige generaties. Een gezonde gemeente is een gemeente waar het welzijn van de inwoners voorop staat. Zowel fysiek als mentaal. Fysiek betekent dat de inwoner geen last heeft van de uitwassen van intensieve veehouderij, akker- en tuinbouw. Of van de uitstoot van de industrie en de geluidsoverlast van het verkeer.

Het is vaste prik dat we bij de algemene beschouwingen aangeven dat we ons grote zorgen maken over de wijze waarop we in Raalte het thema duurzaamheid oppakken. De wijze waarop we als gemeente hieraan invulling geeft vinden wij zoals bekend al lange tijd onvoldoende, maar de laatste jaren wordt dit wel erg duidelijk.

Eigenlijk zijn we op dit dossier teleurgesteld, en missen we vooral het enthousiasme en de creativiteit om van deze belangrijke portefeuille echt iets te maken.

Inspanningen die we moeten doen t.a.v. de RES lijken meer te zijn gericht op het voorkomen dat er iets gaat gebeuren dan dat er daadwerkelijk stappen worden gezet. Er is een voorstel gedaan voor het plaatsen van windmolens op een plek waarvan de veronderstelling was dat ze daar nooit zouden kunnen komen, maar waardoor er elders binnen de gemeente ook geen molens konden komen.

We zouden 93% van onze doelstelling uit zonnepanelen halen, maar we willen geen zonnevelden op agrarische grond. Wat dan wel?

Begin 2025 komt er het overkoepelend beleidsplan duurzaamheid, en gaan we zien hoe we de doelen gaan bereiken. De tijd dringt. Wij zijn heel benieuwd naar het antwoord op de vraag hoe we in 2030 100 GWh aan duurzame energie gaan opwekken.

We hebben tot nu toe bijna elk jaar op dit beleidsterrein moties of amendementen ingediend. Dat doe ik nu niet, omdat ik niet het gevoel heb dat dit iets uitmaakt. We wachten het Beleidsplan af, dat begin volgend jaar verschijnt.

Sport en Cultuur

Sport en Cultuur zijn van groot belang voor onze samenleving.
Voor sport geldt dat het niet alleen voor heel veel mensen een bron van vermaak is, maar het levert ook een bijdrage aan onze gezondheid, en het kan dan ook worden beschouwd als een wezenlijk onderdeel van het gezondheidsbeleid. Niet alleen bespaart dit uiteindelijk kosten, omdat mensen gezonder zijn, het draagt er vooral ook toe bij dat we in prettiger omstandigheden ouder worden.
Net als alle andere voorzieningen, zoals wegen en openbaar groen, kost dat geld. Dat heeft de PvdA er graag voor over, en we moeten voorkomen dat we ooit weer, zoals bij de vorige bezuinigingsoperatie, gaan besparen op deze belangrijke voorziening.
Zorgen maken we ons over het voornemen van het Rijk om sport onder het hoge BTW-tarief te brengen.

Ook cultuur draagt bij aan de leefbaarheid van onze omgeving. Het is geen luxe dingetje, maar het verbindt ons, houdt ons een spiegel voor, zet ons aan het denken en lokt creativiteit uit.
Ook dit is een onderdeel waaraan al onze jongeren moeten kunnen meedoen.
De coronatijd was voor veel culturele instellingen een moeilijke tijd, maar door de ondersteuningsmaatregelen zijn de meeste moeilijkheden overwonnen.
De plannen van het huidige kabinet om de BTW op kaartjes te verhogen leidt wellicht straks opnieuw tot de noodzaak om als gemeente een bijdrage te leveren om de noodzakelijke voorzieningen overeind te houden.

Conclusie

De PvdA kan zich op veel punten vinden in de begroting, en is positief over de samenwerking binnen de gemeenteraad.
Maar er zijn, zoals aangegeven, ook keuzes waarmee we het niet eens zijn.

We zullen ook in 2025 vanuit onze eigen visie en overtuiging op deze punten met u in discussie gaan. En dat doen we, zoals u dat van ons gewend bent, op een constructieve manier.

Uiteindelijk zitten we er allemaal voor hetzelfde doel: “een krachtig Raalte waarin grote en kleine kernen leefbaar worden gehouden. Een samenleving waarin alle inwoners en partijen de ruimte krijgen om mee te denken en te doen. Een gemeente waarin de zorg voor elkaar blijft bestaan.”